

АКМЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

ACMEOLOGICAL FOUNDATIONS FOR DEVELOPING THE PROFESSIONAL SUCCESS OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Статтю присвячено обґрунтуванню акмеологічних засад становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів. Акцентовано на важливості переосмислення парадигми вищої освіти, відповідно до якої професійна підготовка педагогів має спрямовуватися на розкриття особистісного потенціалу, розвиток професіоналізму, успішну реалізацію в професійній діяльності. Акмеологічний підхід в аспекті досліджуваної проблеми розглядається як методологічна основа становлення професійної успішності особистості вчителя початкових класів, орієнтованого на найвищі професійні досягнення. Проаналізовано наукові підходи до визначення сутності й структури професійної успішності вчителя. Подано авторське трактування поняття «професійна успішність майбутнього вчителя початкових класів». Запропоновано розглядати професійну успішність майбутнього вчителя початкових класів як інтегральну характеристику діяльності педагога, яка визначається комплексом професійних компетентностей, педагогічних здібностей, особистісно-професійних якостей, що забезпечують ефективність професійної діяльності, сприяють досягненню високих результатів у діяльності, дозволяють успішно розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми початкової освіти. Розкрито особливості становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів на засадах акмеології. Установлено, що успішний, компетентний, конкурентоспроможний учитель початкових класів здатний організовувати якісний освітній процес у початковій школі, успішно розв'язувати професійні завдання, досягати поставлених цілей та постійно розвиватися й самовдосконалюватися. Виокремлено педагогічні умови становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів, реалізація яких дозволить здобувачеві стати успішним фахівцем у галузі початкової освіти та досягти професійних успіхів. Зроблено висновки, що становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів досягається через актуалізацію внутрішнього потенціалу, особистісний та професійний розвиток, формування педагогічної майстерності й стійкої мотивації до досягнення професійного успіху.

Ключові слова: акмеологія, педагогічна акмеологія, акмеологічний підхід, успішність,

професійна успішність, професійна успішність майбутнього вчителя початкових класів, професіоналізм.

The article substantiates the acmeological foundations for developing the professional success of future primary school teachers. Emphasis is placed on the importance of rethinking the paradigm of higher education, according to which teacher training should be directed toward unlocking personal potential, fostering professionalism, and ensuring effective professional practice. Within the scope of the study, the acmeological approach is considered a methodological basis for the development of professional success in primary school teachers, oriented toward the highest professional achievements. The article analyzes scientific approaches to defining the essence and structure of teachers' professional success and presents the author's interpretation of the concept of "professional success of a future primary school teacher." Professional success is proposed to be viewed as an integral characteristic of a teacher's activity, determined by a combination of professional competencies, pedagogical abilities, and personal-professional qualities. These factors ensure the effectiveness of professional practice, contribute to achieving high results, and enable the successful resolution of complex tasks and practical challenges in primary education. The study reveals the specific features of developing professional success in future primary school teachers on the basis of acmeology. It establishes that a successful, competent, and competent teacher is capable of organizing a high-quality educational process in primary school, effectively addressing professional tasks, achieving set goals, and engaging in continuous self-development and self-improvement. Pedagogical conditions for the formation of professional success in future primary school teachers are identified. Their implementation allows future educators to become successful professionals in the field of primary education and achieve significant professional results. In conclusion, the formation of professional success in future primary school teachers is achieved through the development of internal potential, personal and professional growth, the cultivation of pedagogical mastery, and sustained motivation to achieve professional success.

Key words: acmeology, pedagogical acmeology, acmeological approach, success, professional success, professional success of future primary school teachers, professionalism.

УДК [378:373.3.091.212.7-051]:159.923.2
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/86.2.20>
Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Онищенко І.В.,
канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
Криворізького державного педагогічного
університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Трансформаційні процеси, що відбуваються в освітньому просторі України, зумовлюють необхідність переосмислення парадигми вищої освіти, відповідно до якої професійна підготовка педагогів має спрямовуватися на актуалізацію професійно-особистісного потенціалу, розвиток професіоналізму, успішну реалізацію в професійній діяльності. Упровадження нових стандартів вищої освіти та

професійних стандартів вимагає створення такої моделі професійної підготовки, яка відповідала б сучасним вимогам до вчителя-професіонала, здатного до особистісного зростання й самореалізації в різних сферах професійної взаємодії.

Сучасна початкова школа потребує успішного, компетентного, конкурентоспроможного педагога-новатора, здатного до інноваційних пошуків, швидкої адаптації до нових умов професійної діяльності,

глибоко вмотивованого на творчу й новаторську діяльність. Одним із сучасних і перспективних підходів до формування й розвитку професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів є акмеологічний підхід. Його головна мета – розкриття внутрішнього потенціалу майбутнього фахівця, формування в нього педагогічної майстерності, професіоналізму та стійкої мотивації до досягнення професійного успіху.

Таким чином, досліджувана проблема набуває особливої значущості у теоретичному і практичному контекстах, а її актуальність обумовлена загостренням конкуренції на сучасному ринку праці, яка вимагає від вчителів початкових класів високого рівня професіоналізму, педагогічної гнучкості, інноваційного мислення та здатності до швидкої адаптації. Професійна успішність стає важливим критерієм конкурентоспроможності особистості, поєднуючи зовнішнє визнання досягнень із внутрішнім відчуттям задоволеності від творчої самореалізації. Вивчення цього феномену дозволяє виявити чинники, що сприяють гармонійному розвитку особистості в професійній сфері та забезпечують її стійке професійне становлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення наукових джерел дає підстави стверджувати про зростання наукового інтересу до проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Теоретико-методичні аспекти професійного становлення вчителя початкових класів представлено в працях О. Будник, Б. Долинського, В. Желанової, Л. Коваль, А. Коломієць, О. Комар, О. Кучай, Т. Кучай, О. Кучерявого, С. Литвиненко, С. Мартиненко, М. Марусинець, О. Матвієнко, Н. Олефіренко, І. Пальшкової, Р. Пріми, С. Стрілець, І. Хижняк, Л. Хомич, Л. Хоружі, М. Чобітько та ін. Можливості акмеології та акмеологічного підходу для вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів розкрито в наукових розвідках О. Дубасенюк, Н. Казакової, О. Лівшун, Н. Сидорчук, О. Цюняк, О. Шквир та ін.

Сутність та особливості професіоналізму як однієї із центральних категорій педагогічної акмеології досліджено в працях О. Будник, Н. Гузій, О. Дубасенюк, Л. Ейвайс, І. Зязюна, Н. Ничкало, Р. Пильника, Г. Сагач, С. Сисоєвої та ін. Професіоналізм у педагогічній діяльності проаналізовано у роботах Л. Гаврилової, Н. Гузій, Л. Пуховської, С. Сапожникова та ін. Аналізу акмеологічних моделей сучасного педагога присвячені наукові розвідки О. Вітківської, Г. Данилової, М. Євтуха, І. Мачинської, Т. Скорик та ін. Окремі аспекти професійного саморозвитку майбутніх учителів початкових класів у контексті акмеологічного підходу досліджували А. Бистрюкова, А. Міненко, С. Паршук, А. Смолюк, Г. Товканень, В. Фрицюк та ін.

Питання акмеологічного підходу у становленні

професійної успішності майбутнього педагога були предметом дослідження таких науковців, як А. Алексєєва, І. Биков, М. Євтух, Т. Скорик та ін. Зокрема, М. Євтух із позицій акмеології висвітлив зміст поняття «професійна успішність», виокремив чинники становлення професійної успішності майбутнього вчителя, проаналізував акмеологічні моделі сучасного педагога та рівні професійного зростання особистості [3]; Т. Скорик здійснила ретроспективний аналіз теорії і практики професійної успішності майбутнього вчителя в закладах вищої освіти України 2-ої пол. XX – поч. XXI ст. [8]; І. Биков розкрив теоретичні засади розвитку професійної успішності майбутніх учителів початкових класів НУШ та в зарубіжних країнах [2]; А. Алексєєва проаналізувала феномен професійної успішності особистості у психологічному вимірі [1] та ін.

Отже, аналіз наукових публікацій з досліджуваної проблеми переконує, що акмеологічний підхід стає провідним у системі педагогічної освіти, а акмеологічна модель діяльності вчителя розглядається як основа його професійної успішності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Серед невирішених частин досліджуваної проблеми можна виділити потребу у виокремленні дієвих шляхів становлення професійної успішності з урахуванням особистісно-професійних якостей здобувачів вищої освіти, розробленні індивідуальних програм саморозвитку, що допомагають майбутньому педагогу розкрити свій внутрішній потенціал, розвинути необхідні здатності та досягти високого рівня професіоналізму. Окрім того, такі програми сприяють формуванню позитивного професійного іміджу, що є важливим чинником успішної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Недостатньо дослідженими, зокрема, є механізми актуалізації внутрішнього потенціалу майбутнього вчителя та вплив внутрішніх резервів на становлення професійної успішності. Саме з появою акмеологічної педагогіки постала реальна можливість приділити особливу увагу розвитку професійно-особистісного потенціалу особистості, який становить основу його професіоналізму й сприяє кар'єрному зростанню. Пошук ефективних шляхів удосконалення системи професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів із метою формування в нього професійної успішності, а також недостатній рівень теоретичного й практичного опрацювання досліджуваного питання стали підставою для вибору теми наукової розвідки.

Мета статті – проаналізувати акмеологічні засади становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів. Завдання дослідження: на основі вивчення й аналізу наукових джерел розкрити підходи до трактування сутності і структури професійної успішності; подати авторське визначення поняття «професійна

успішність майбутнього вчителя початкових класів»; визначити чинники, що впливають на становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів; виокремити педагогічні умови становлення професійної успішності вчителя початкових класів.

Виклад основного матеріалу. Акмеологічний підхід є одним із прогресивних та перспективних для побудови стратегій становлення професійної успішності. Він зосереджується на вивченні закономірностей та механізмів розвитку особистості фахівця на етапі його професійного становлення з метою досягнення високого рівня майстерності й найвищих результатів у професійній діяльності. Акмеологічний підхід спрямований на розвиток особистісного та професійного потенціалу майбутнього вчителя, формування здатності до саморозвитку, саморефлексії та постійного професійного вдосконалення. Завдяки цьому майбутній педагог може досягти професійної успішності та реалізувати себе як компетентний фахівець.

Роль акмеологічного підходу особливо зростає в умовах функціонування НУШ, адже суспільство потребує успішних, креативних, конкурентоспроможних фахівців, які досягають професійних успіхів та реалізують поставлені цілі. Такий підхід створює умови для професійного становлення компетентних та вмотивованих учителів початкових класів, орієнтованих на інноваційну педагогічну діяльність та здатних успішно реалізуватися в обраній професії.

Логіка нашого дослідження зумовлює необхідність аналізу змісту дефініцій «професійна успішність», «професійна успішність педагога», «професійна успішність вчителя», «професійна успішність майбутнього вчителя початкових класів».

Заслуговує на увагу в контексті нашого дослідження наукова розвідка І. Бикова, у якій розкрито теоретичні засади розвитку професійної успішності майбутніх учителів НУШ. Автором запропоновано розглядати феномен «професійна успішність» як позитивний результат, якого досяг майбутній вчитель НУШ у процесі здійснення певних цілей [2, с. 3]. Серед структурних компонентів професійної успішності вчителя учений виокремив соціально-педагогічну спрямованість, педагогічну компетентність, професійно важливі якості, психічні та фізіологічні властивості, ключові soft skills, необхідні для педагогічної діяльності. Науковець підкреслює, що важливим чинником досягнення професійної успішності майбутнього вчителя початкової школи є його самореалізація через професійну підготовку та оволодіння спеціальними компетентностями.

Цікавими для нашого дослідження є наукові розвідки І. Сингаївської, яка вважає, що професійна успішність – це гармонійне поєднання в єдиній системі особистісних мотивів, цінностей, знань,

умінь, здібностей, ставлень до виконання професійних ролей і функцій, соціальних і професійних вимог [6; 7]. Дослідниця виокремлює зовнішні і внутрішні чинники професійної успішності, зокрема до зовнішніх, за переконанням авторки, належать цілі й завдання професійної діяльності, вимоги до фахівця, суспільні очікування та корпоративна культура; до внутрішніх – особистісні потреби, здібності, компетентності, мотивація досягнення (у когнітивному, емоційному та поведінковому аспектах), індивідуальні риси та професійна «Я-концепція».

А. Алексєєва, досліджуючи професійну успішність у психологічному аспекті, пропонує трактувати її як соціально-особистісний феномен, вимірами якого є як об'єктивні показники результативності діяльності, які можуть бути певним чином оцінені з боку соціуму, тобто є соціально зумовленими, так і суб'єктивні, які є індивідуальними для кожної людини (задоволеність працею, захопленість її творчим процесом тощо). У ході дослідження вчена доходить висновку, що серед ключових вимірів ключовими вимірами професійної успішності слід виокремити такі: здобуття формального професійного статусу, суспільне визнання професійних досягнень та відчуття задоволення від творчої самореалізації. Пріоритетність певного виміру визначається ціннісно-смысловими орієнтирами, емоційно-оцінними та регулятивними компонентами професійної ідентичності [1, с. 137].

Особливий інтерес для нашого дослідження становлять наукові розвідки Т. Скорик [8; 9; 10], у яких розглядаються сутність, структура та особливості розвитку професійної успішності майбутнього вчителя. Поняття «професійна успішність вчителя» авторкою розглядається як метакатегорія, що охоплює поєднання професійної компетентності, педагогічних здібностей, професійно-педагогічних якостей та здатності до самореалізації в професійній діяльності; як процес та результат професійної діяльності, який виявляється в стійкому прагненні до професійного саморозвитку й професійних досягнень, цілепокладанні та ціледосягненні, має позитивну зовнішню та внутрішню оцінку [9, с. 352]. Дослідниця виділяє чинники, які впливають на формування професійної успішності педагога, зокрема такі як-от: соціально-педагогічна спрямованість, педагогічна компетентність, професійно важливі якості та психофізіологічні властивості педагога, серед яких провідне місце займають соціальний та емоційний інтелект.

Ми солідарні з позицією М. Євтух і Т. Скорик, які вважають, що професійна успішність педагога є особистісно якісною характеристикою діяльності, яка зумовлюється професійними і особистісними показниками, гуманістичними й діловими якостями, що забезпечують результативність педагогічної діяльності та виступають джерелом

постійного саморозвитку і самовдосконалення [3, с. 11]. Професійна успішність учителя, – як зауважують автори, – указує на його професіоналізм і компетентність, високу продуктивність діяльності, уміння застосовувати інноваційні підходи до розв'язання професійних завдань. На думку науковців, ключовими чинниками формування професійної успішності вчителя із позицій акмеології є: здібності до педагогічної діяльності, професійна компетентність, наявність педагогічної мотивації, гуманістична орієнтація, особистісні якості. Зовнішні чинники представлені безпечним освітнім середовищем, співпрацею та підтримкою з боку педагогічного колективу [3, с. 10].

Отже, аналіз психолого-педагогічної літератури з досліджуваного питання дозволив дійти висновку, що відсутній єдиний підхід до визначення сутності професійної успішності. Науковці цей феномен розглядають по-різному, зокрема як: досягнення цілей у роботі; здатність демонструвати позитивні результати роботи; інтегральна характеристика діяльності, яка визначається здатністю ефективно виконувати свої професійні обов'язки й досягати успіху у професійній діяльності; успішна самореалізація та визнання результатів праці.

На основі аналізу наукових джерел сформулюємо власне визначення поняття «професійна успішність майбутнього вчителя початкових класів». Ми вважаємо, що професійна успішність майбутнього вчителя початкових класів – це інтегральна характеристика діяльності педагога, яка визначається комплексом професійних компетентностей, педагогічних здібностей, особистісно-професійних якостей, що забезпечують ефективність професійної діяльності, сприяють досягненню високих результатів, дозволяють успішно розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми початкової освіти. Успішний, компетентний, конкурентоспроможний учитель початкових класів здатний планувати власну педагогічну діяльність відповідно до принципів акмеології, організовувати якісний освітній процес у початковій школі, розробляти акмеологічні програми індивідуального особистісно-професійного розвитку, досягати поставлених цілей та постійно розвиватися й самовдосконалюватися.

Використання акмеологічного підходу дозволяє перейти від традиційної моделі «накопичення знань» до моделі, орієнтованої на «безперервний професійний розвиток особистості». Акмеологічний підхід спрямовує освітній процес не лише на передачу знань, а й на формування здатності до безперервного професійного зростання та адаптації до викликів сучасності. Слушною у цьому аспекті є думка І. Сингаївської, яка зауважує, що шлях до професійної успішності – це безперервний процес гармонізації особистих смислів та соціальних очікувань у сфері трудової діяльності. Стратегія розвитку професійної успішності

повинна спиратися на систему пріоритетних цілей особистості, використання прийнятних у суспільстві способів їх реалізації, отримання результатів, важливих як для соціуму, так і для самої людини, а також на відчуття внутрішнього задоволення від власних професійних здобутків [6, с. 91].

На нашу думку, одним із актуальним питань у ракурсі досліджуваної проблеми є розроблення акмеологічних моделей становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів. Модернізація системи вищої освіти та запровадження нових стандартів якості вимагають розробки таких акмеологічних моделей становлення професійної успішності сучасного вчителя, які відповідатимуть актуальним вимогам до педагога-професіонала і які забезпечуватимуть його успішну самореалізацію у професійній діяльності. Акмеологічні моделі окреслюють орієнтири професійного становлення, визначають критерії досягнення «вершин» у педагогічній діяльності, допомагають вибудовувати індивідуальну траєкторію зростання.

Заслуговує на увагу в контексті нашого дослідження праця Т. Скорик [10], у якій розроблено й обґрунтовано модель розвитку професійної успішності майбутнього вчителя у ЗВО. Дослідницею подано універсальну для всіх спеціальностей структурно-функціональну модель, у якій варіантною складовою буде виступати тільки змістовий аспект підготовки, урахувавши специфіку спеціальності. Структура акмеологічної моделі Т. Скорик містить чотири блоки: методолого-цільовий (соціальний інтелект, емоційний інтелект, зовнішні та внутрішні чинники, передумови забезпечення професійної успішності, мета, завдання, підходи), організаційно-змістовий (формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта, підвищення кваліфікації, «Університет третього віку»), діяльнісно-технологічний (форми, методи, технології розвитку професійної успішності), рефлексивно-результативний (професійна компетентність, педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм, акмеовектор професійної діяльності; результат) [10, с. 46–48].

На нашу думку, пропонувану універсальну акмеологічну модель можна адаптувати до змісту і напрямів розвитку професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів, передбачивши інтегрований характер професійної підготовки здобувача і зацентрувавши увагу на формуванні ключових особистісних характеристик, які стануть фундаментальною основою для становлення професійної успішності майбутнього фахівця початкової освіти, забезпечуючи його здатність до професійного саморозвитку та успішної діяльності в освітньому середовищі початкової школи.

На становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів на засадах акмеології впливають різні чинники і фактори. Так, формування і розвиток професійної успішності

майбутнього фахівця значною мірою залежить від особистісних якостей. Зокрема такі якості, як цілеспрямованість, наполегливість, відповідальність, самостійність, старанність, гнучкість допомагають успішно долати труднощі та знаходити ефективні шляхи для саморозвитку, сприяють формуванню стійкої мотивації до професійного зростання та підвищують рівень педагогічної майстерності. Важливими якостями є також емоційна стійкість, уміння працювати в команді й комунікабельність, які забезпечують успішну взаємодію та партнерство в освітньому середовищі початкової школи.

Безперечно, кожен етап професійного становлення особистості фахівця нерозривно пов'язаний із мотивацією – компонентом, який виступає внутрішнім спонуканням до діяльності, стимулом і підґрунтям його професійної спрямованості [5, с. 120–121]. Важливим чинником у професійному становленні майбутнього вчителя початкових класів є мотивація досягнення успіху. Вона постає внутрішнім спонуканням до подолання труднощів, реалізації поставлених цілей та постійного самовдосконалення. Завдяки мотивації досягнення успіху майбутній учитель початкових класів прагне стати успішним фахівцем у галузі початкової освіти та успішно реалізувати себе у професії.

Ми вважаємо, що становленню професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів сприяють такі педагогічні умови: створення сприятливого освітнього середовища, що стимулює творчість, ініціативність і прагнення до професійного і особистісного саморозвитку; орієнтація освітньої діяльності на розкриття професійно-особистісного потенціалу та формування стійкої мотивації до досягнення успіху; упровадження в освітній процес ЗВО сучасних технологій, які сприяють формуванню здатності до успішної співпраці й партнерства; орієнтація навчально-пізнавальної, науково-дослідницької та практичної діяльності на інтереси, потреби, здібності, пізнавальні можливості здобувачів вищої освіти; установка на особистісно-професійне зростання та формування якостей успішної особистості. Реалізація цих педагогічних умов, на нашу думку, сприятиме формуванню й розвитку професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів.

Слід зауважити, що одним із ключових показників професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів є задоволеність власною діяльністю, яка виявляється у позитивних психічних станах під час її виконання, формуючи тим самим стійке бажання продовжувати нею займатися. Окрім того, акцентуємо увагу на важливій ролі саморефлексії, що допомагає майбутньому фахівцеві усвідомлювати власні сильні сторони й проблемні зони для професійного вдосконалення.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що одним із перспективних

підходів до побудови стратегій становлення професійної успішності є акмеологічний підхід, який спрямований на розкриття професійно-особистісного потенціалу майбутнього фахівця та досягнення ним вершин професіоналізму. Становлення професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів є складним і тривалим процесом, на результативність якого впливають різні чинники, фактори і умови. Успішний учитель початкових класів здатний організовувати якісний освітній процес у початковій школі, успішно розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми початкової освіти, розробляти акмеологічні програми особистісно-професійного розвитку, досягати поставлених цілей та найвищих результатів у професійній діяльності, постійно розвиватися й самовдосконалюватися. Перспективи подальших досліджень убачаємо в розкритті й характеристиці структурних компонентів професійної успішності майбутнього вчителя початкових класів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Алексєєва А. В. Феномен професійної успішності особистості: психологічний вимір. *Габітус*. 2022. Вип. 38. С. 136–140.
2. Биков І. В. Теоретичні засади розвитку професійної успішності майбутніх учителів Нової української школи. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 17. С. 3–7.
3. Євтух М. Б., Скорик Т. В. Акмеологічний підхід до становлення професійної успішності майбутнього вчителя. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 7. С. 8–13.
4. Євтух М. Професійна успішність майбутнього вчителя. *Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії*: матеріали Міжнародної наукової конференції (22 травня 2020 р., Суми). 2020. Т. 3. С. 81–82.
5. Онищенко І. Мотиваційна компетентність як передумова формування мотивації до професійної діяльності в майбутніх учителів початкових класів в умовах інформатизації вищої освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2019. № 20. С. 118–126.
6. Сингаївська І. В. Особистісні якості викладача як передумова його професійної успішності. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2015. № 2. С. 86–93.
7. Сингаївська І. В. Психологічні чинники професійної успішності викладача вищого навчального закладу. *Актуальні проблеми розвитку організаційної та економічної психології в Україні*: тези II Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології (28-30 травня 2015 р., Кам'янець-Подільський). Кам'янець-Подільський, 2015. С. 100–102.
8. Скорик Т. В. Розвиток професійної успішності майбутнього вчителя в закладах вищої освіти України (друга половина XX – початок XXI століття): монографія. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2020. 314 с.

9. Скорик Т. В. Сутність та структура професійної успішності майбутнього вчителя. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2020. Вип. 29. С. 352–361.

10. Скорик Т. Модель розвитку професійної успішності майбутнього вчителя у закладах вищої освіти. *Дидактика*. 2021. Вип. 2. С. 43–49.

Дата першого надходження рукопису до видання: 25.08.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 22.09.2025
Дата публікації: 24.09.2025